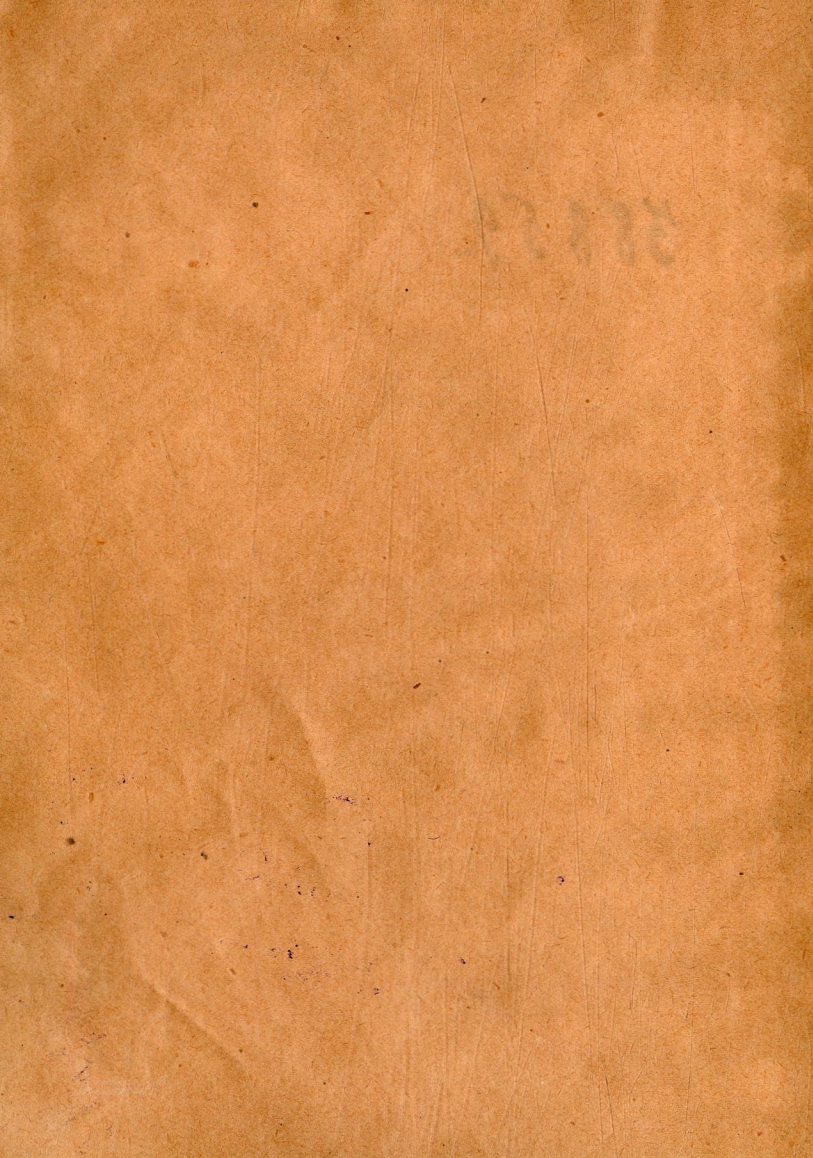

36.333.

9322.

ВОЛОДИМИР ГАДЗІНСЬКИЙ

мисль Г. Г. Гадз
1812

ЗАКЛИК

1953

ЧЕРВОНОГО

РЕНЕСАНСУ

Твори Тараса Шевченка. Повний збірник в двох томах за редакцією В. Гадзінського та К. Буревія. т. I. Центр. в-тво союзу українських пролет. і сель-письменників „Село і Місто“. Москва. 1925, стор. 351.

Видавництво Союзу українських пролетарських і селянських письменників в РСФРР «СІМ» взялося видати для широких мас повний збірник творів Тараса Шевченка в двох томах. Видавництво поставило собі, як зазначено в передмові, «виключно літературно-утилітарне завдання — дати масовому читачеві повний збірник творів Шевченка». Видавництво не претендує на оригінальність і академічність, але дає цілком серйозне видання. Поки що вийшов том I видання, де вміщено «Кобзар», два драматичні твори «Назар Стодоля» та «Микита Гайдай» і автобіографічна повість «Артист» в перекладі українською мовою. «Кобзар» подано за текстом Доманицького, що не є хибною, бо за редакцією Плевака й Айзенштока видано ніби-академічне видання з найостаніших варіантів Шевченка, але варіанти з тексту Доманицького з соціального й художнього боку чи не найкращі (особливо поема «Невольник»). До першого тому дано вступну статтю Буревія «Шевченко й революція», як каже редакція «з новим підходом до Шевченка». Стаття загалом дає правдиву уяву про творчість Шевченка, хоч для 1925 року її підхід уже не новий, а може трохи й застарілий. Стаття обмежується виясненням лише революційності цієї творчості, не показавши її глибших соціальних основ, не визначивши ясніше суспільної ідеології Шевченка. Трапляються й наївні твердження.

Видано книжку цілком пристойно, у добрій твердій оправі з багатьма ілюстраціями з малюнків самого Шевченка, а також Рєшніна, Васильківського, Самокіша й инш., що оживлює книжку.

Можно закинути лише, що подекуди газетний шрифт розмазується, що для масового видання не гаразд, а також погані заголовки, особливо в другій частині книжки. Взагалі що до заголовків, кінцівок, що до шрифту — можна було-б дати трохи й художности.

Тираж 45.000 — дуже добре. Взагалі видання виправдує свою мету.

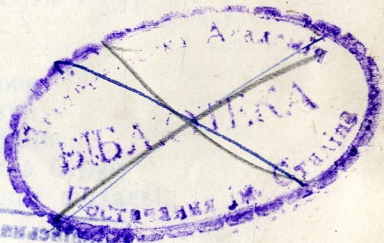
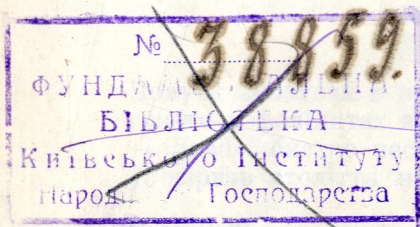
Анд. Річицький.

06
Р
ВОЛОДИМИР ГАДЗІНСЬКИЙ

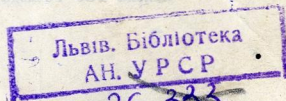
ЗАКЛИК ЧЕРВОНОГО РЕНЕСАНСУ

(ПОЕМА)

97608 / 6

— 19 — МОСКВА — 26 —

36 323

891.79 - 1
Ш5(2-Ук)7-651

Видання Центрального Видавництва
Союзу українських пролетарських
і селянських письменників в РСФСР.
(Село і Місто)
„Сім“.

92888

Львівська державна
наукова бібліотека

№

6874

Главлит № 45248.

Тираж 2000 экз.

Школа ФЗУ Госиздата 1-й Образцовой тип. Москва, Пятницкая, 71.

Присв'ячую дореволюційному, революцій-
ному та післяреволюційному міщанству,
хуторянським традиціям та автокефальній
церкві.

Автор.

З А К Л И К ЧЕРВОНОГО РЕНЕСАНСУ.

Пролог.

«О здерти, здерти
прокляту заслону
з хитрого обличча
Майбутньости Сфінкса»
(з афоризмів не-філософа).

Чому-ж копатися в музейних архівах,
гризти в фоліантах забуття культур...
— Доволі бистро несе нас сучасність:
„Розірвав століття наш Союз і Рур.

Гей! Гей!

Так шалено несеться вперед
агітгрузовик світових комун —
і ще стоять, ще не завалились
церкви, божниці... А світла бурун
сипле нові зорі з безмежних віддаль!..

Доволі муки дало нам минуле.
Сучасне гнеться в диких спазмах родів —
Майбутнього Сфінкс — досить вже брехні
Скинь з твого обличча — Тьму!

Майбутнього Сфінксе!

Ідемо до Тебе —

зідремо з твого обличча заслону,

створимо століття

в бою, боротьбі —

яких не було!

Віки минулі стопчемо ногами,

важким чоботтям моторових сил!

І ніхто не скаже, не перемінив

червоний стяг:

брудну сорочку землі та людства

на червону чисту.

Так довго дививсь я на обличча Сфінкса!

Мій зір заслону в решті решт пробив...

І поза нею —

ні, —

не було Сфінкса —

там життя комун зороокий рух!

Тоді я пізнав, і так зрозумів —

за мною не було минулих віків,

сучасне від мене тікало десь в даль —

а перед мною — дивна магістраль,

шлях такий широкий

що я став: „Ніхто“!..

А по ним ішли

спокійно і гордо

сестри дивних назв

в чарівних убраннях

з країв, гір і рік...

Нарахував я їх всіх — чотири.

Батьків не було —

тільки раз почув я

як старші молодшу кликали:

„Австраліє“.

На шатах одної я побачив клаптик,
латку невеличку червону як кров,
і тут аж пізнав я
(радість божевільна):

„Цей клаптик червоний
з такої землиці,
з якої давно вже
в забутих віках
зліпили мене
малого мікроба“.—

І я у шалі упав на коліна,
одну із сестер на шляху стримав
і в творчій екстазі клаптик цілував—
червоний клаптик моєї землі...

І так весело було, така — радість!
На чорній шаті одної сестри
був клаптик червоний з моєї землі...
Всі ті сестри шляху у майбутнє
були в жалобі — чорній як фашизм,
і тільки одна найстарша із них
клаптик червоний на грудях несла...

І я — цей клаптик
кров'ю моїх нервів — запам'ятав.

І сон майбутнього зник —

а я — збудився:

— Знову сучасне
в вирах боротьби! —

I.

При едином действии
пролетариев
великорусских и украинских
свободная Украина
возможна,
без такого единства —
о ней

не может быть и речи“.

ЛЕНИН. (Написано в 1913 г.) Собрание
сочинений, XIX том, стр. 49.

Ні Шевченком, ні „пророком“
рідного народу —
хочу бути,
ні поетом,
що ліричну оду
пише глибоко натхнений
нірвановим тоном
та нанизує зітхання
одвічним шаблоном!
...„Не світає, не смеркає“ —
бунт землі палає.
І знову люд потомлений
встав, перемагає
на руїні, на згарищах
у стіхії крові.
Він — будує із граніту
століття обнови.

...Не манять нас срібні зорі,
мрій ясне проміння —
коли в світі бій, змагання
і рвемо з корінням
старі дуби забобонів,
вікових обманів,
коли ставимо майбутнє
на кістках тиранів, —
на розвалі віків чорних
і гнилих брехнею —
коли ми всі — злізли з неба
і — стали „землею“!

...Що робилось на Україні у дні перелому?
Що діялось в час повстання
в хохлацькій громаді,
коли твердий люд робочий
в Москві, Ленінграді
розломив історію світу
на дві половини, —
з'орав плугом революції
запущені ниви
мас народніх...
Вогнем гніву весь світ запалив,
а сам:

в голоді, скрижальх царів покорив?!..

...Гей — забула у цю хвилю
хохлацька громада
яким фронтом твердо стати...
А центральна рада,
славний Київ, — патріоти,
шаравари сині —
а Україна свої рани.
ще-й-лічить — до нині

...Гнулась вишня українська
в судорогах бурі
на всі боки...

А землю, і ниви пшениці,
цукор, фабрики й хутори —
Донбасу скарбниці
як в аукціоні продавали
хуторянські діти.
...Півстоліття добре знала
хохлацька громада
Шевченкове „живе Слово“.
Дбайливо збирала
на пам'ятник для поета
сотні карбованців...
Готовила на день бунту
лави новобранців
військо, — куріні козацькі
жовто-синіх мрій... —
А під гаслом „Поборете“
нишком назбирала
блакитних надій
скарб — чималий!
І хотіли невеличкі люди
вести масу людей простих
щоби скрізь і всюди
у двадцятому столітті
українське слово
і могутність України
розлились широко
на всі землі та держави
культурного світу. —
...І спізнались патріоти
на десятки років
тай забули, що Україна —
степ і люд — широкі,
й не вистарчить на будову
їхній скарб чималий,
коли з низів піднесеться
оркан небувалий.

Запізнались патріоти,
пропав сон даремний,
а з під вишень, з чорних нетрів
встав люд безземельний...
Він не зрадив слів Шевченка
за франки й доллари,
і не кликав на Україну
чужих генералів,
ні князів старого роду
кайзерів, гетьманів,
але гнав їх до загину,
як з вулькану
грізний вибух
ростоплену ляву,
що спадає в низ,
безвладним, вогнесайним рухом
і лишається в долинах
скаменілим трупом
днів минулих —
з ножем прокляття, вбитим
у груди наших днів!
...Гей котилась по Україні червона стіхія
гнувся в спазмах степ,
вдаль відкрили фронт широкий
комун блеск і „НЕП“.
Скорість, скорість днів шалених —
і вільні землиці
рвуться, гонять все вперед
в майбутнього даль!
Перед ними з вільним людом
волі магістраль...
Ріже, ріже тьму, безлюддя —
могил повний край —
Крики з серця мільйонів:
„Землю, волю — дай“!

...Волі, волі згук могутній
летить між країни,
вогонь пімсти, бунту, влади
несе із людини
на культурні володіння
тонких джентельменів,
закликає різні раси,—
рабів, слуг, пігмеїв
кулемети в руки брати,
бомби кидать в біржі,
щоб в шматки порозривали
банкирів грабіжних!

...Волі, волі згук могутній нісся —
Україна,
як наївна,
на хуторі
хована дитина,
йшла стіхію
зустрічати
усмішками сліз...
Наче сліпа йшла на зустріч
стіхії розгрому,
коли кожний син рабочий
не вертав до дому,
а селянські прості діти
під прапором волі,
здобували перемоги,
або:
лягли в полі!

Там — де стежки перекопу,
Сян, Висла сонлива,
де Сибірі край холодний,
де Кубань вродлива...

...ГОМОНІЛА ГРОМОМ БУНТУ,
еР — еС — еФ — еС — еР,
ЗАМІНИВ ЦАРСЬКУ РОСІЮ
СОЮЗ еР — еС — еР.

І республіки, країни,
автономні стали.

Поміж ними — одна доля:

Бої, перевали
на полях геройських днів
годин перемог —
коли в пропасть пімсти, гніву
цар, і пан, і бог —
полетіли
головами
в низ —
безповоротно!

Україна, як в минулих
колишніх добàх,
запізналась,
по закону,
бо на хуторах —
на нивах пшеничних,
в салі, добробуті
не вирости покоління
з заліза викуті,
щоб в часі бурхливих вирів,
змагань і пожеж
стяг червоний вперед нести,
і шлях наших меж
пересунуть через Дністер, Збруч
в поля Європи —
лягти трупом або стати
як ці етіопи
у старинному Єгипті
смертю фараонів.

...Роскололись хуторяни.

І — підніжки тронів
царських, княжих і гетьманських
що з роду не мали
своїх мозків,
а російським, польським міркували —
проти власного народу
вогнем і залізом
пішли битись.

А Вкраїна —

І ВОГНЕМ І ДИМОМ

СПАЛАХНУВШИ

п'ять років у крові лежала
як покритка край дороги
в творчих родах...

І ОЖИЛА — В ТРИУМФІ НАД КАТОМ,
З ГОРДИМ СИНОМ МАШИН ЛОНА
ПРО-ЛЕ-ТА-РІ-Я-ТОМ!

II.

«Ох, як-би то сталося, щоб ви
не вертались,
Щоб там і здихали, де ви поросли».
(Т. Шевченко. „Кобзар“.)

Сидить шкурник десь глибоко
в серці України,
знає хутір свій і волость,
ще-й губерню з ними.
Дуже гордий! Він все знає —
культури і мови,
а своєї — ні, — байдуже!..
І великі томи
життя, знання та природи
знає по обгортці,
бо лінивий як цей хутір,
що десь над рікою
присів мовчки як рибалка —
ловить рибку, ловить,
поспить, мріє, гачок справить,
із ранка до ночі
він гадає, що він — геній!
Та думи „пророчі“
плодить одну за одною
тупим міркуванням...

Добре жилось на Вкраїні
навіть в дні руїни!
Було сало, хліб біленький,
кавуни і дині,
їв наш шкурник, а в годинах
як не їв і травив,
в сонних мріях „самостійність“
до борщу прибавив...
Наче мя'кий, смаковитий
кавалок свинини.

Не любив герой наш славний
фабрик, машин, руху —
на хуторі вони злишні!..
Від них біг що духу
там де спокій хуторянський
нервів не зриває,
де запашні вишні шепчуть,
а „душа“ злітає
кудись в небо,
де блакити
сяють світлом мрій,
де життя, як те болото
лежить без надій
і спокійно висихає
дорозі — на славу...

Були часи коли шкурник
громадянством став...
Ніс в кармані соціалізм
і хотів підвал
людей чорних, життям зритих
в „бель-етаж“ вселити,
дать їм роскоші культури,
науки, освіти.

На мітингах, на банкетах
червоні промови...
Світ і землю, сонце, небо,
їх життя основи
поставили в творчій шалі
до гори ногами...
Смілі були при „шампанським“
наші хуторяни!
Аж до хвилі — коли нишком
із чорних кварталів
заревіли кулемети...
І робочі стали
твердим фронтом барикад —
червоної гвардії.

І замкнулось громадянство
на чотири спусти
від мас чорних. На хуторах...
Не хотіло плисти
на бурхливих хвилях бунту
ріднього народу.
Для України, вже пошило
на парижську моду
штатські фраки та костюми
за народні гроші...

А ШЕВЧЕНКО ІЗ МОГИЛИ
ПЛЮНУВ „ІСПАНІ“ В ОЧІ!..

І вогненне його слово
несли батраки,
та робочі, — з підземелля...

... Пролетар — „Южну Росію“ — українсував.
Нові назви, перемоги давав Україні —
садить марксiзм на хуторах,
але ще-й-до нині,
iз цієї озимини — хліба не придбав!—

... Я кинув вам визов мої земляки.
Не з гніву, та люті, гордості і злоби...
А тільки тому, що я Україну люблю —
від вас хочу:
посв'яти, любови
до нив плодовитих окритих камінням
безсилля і зради,
до нетрів багатих,
що дають надію
днів буйних, крилатих,
ще скритих в майбутнім —
а гордих промінням
зір пурпурових в сучасности блесках.

О — вам невідомо, скільки хвиль важких
змагалось з майбутнім в жорстоких боях?!
О — вам невідомо — скільки дум трагічних
копало невпинно в минулого днях —
і — не находили — перемоги мас.

А я так шукав, чи є десь у нас
геройське змагання з вінком перемоги!
Не вірю в минуле! Не хочу його!
І напевно знаю, що в хвилі обнови,
коли земля встане із днів катастроф —
коли гніт, неволю — розгромить молох
збунтованих мас —
там в крівавих вирах визвольних екстаз
світу — землі —

Україна буде — першою в бою!

. . . І я не знаю,
що це є зі мною...
Тільки чую
як з глибоких нетрів
Поділля, Донбасу
сигнали повстання
закликають нас —
світові голосять:
відродження рас.

...Надто глибоко навчив нас царизм
українську мову „мужицькою“ звати,
надто жорстоко вбивав нам в мозки
що таке в'язниці, кайдани і грати.

...І надто глибоко вривавсь в нашу пам'ять
щоб ми — сьогодні — про негрів забули,
щоб громадяни вільної держави
кайданних звуків Китаю не чули!

Для нас немає політичних тайн, —
до бою взиває і Китай, і Райн,
і всі землі світу
що диким законом культури,
наче менажерія —
всі у клітках, в неволі...
Ні — криваві рани людства
змие —
тільки пімста —
героїчних мас!

Я так не хочу ліричних екстаз!
Я-б твердо хотів,
щоби моє слово
засяло мов ясна, фронтова ракета
що нищить тьму ночі
вогнем метеору.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

36-333

Львівська державна
наукова бібліотека

№

6874

ФУНДАМЕНТАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА
Київського Інституту

17

І всю тривогу
завтрішних фронтів
змітає із серць борців
світлом блискавиць. . . .

Не для нас минуле
і ніяким громом —
нас не завернуть
на шлях: У-еН-еР.
Я не закликаю, —
а одно кажу вам, —
вільним громадянам
У-еС-еР-і-еР:

ШЛЯХ УКРАЇНИ ПУРПУРОЮ ВКРИТИЙ
В ГЕРОЙСЬКИХ БОЯХ МАЙБУТНЬОГО —
І УКРАЇНИ НЕ СТАНЕ,
НЕ БУДЕ — БЕЗ НЬОГО.

Українська революція
1917-1918 рр.

III.

Церква — домовина
Розвалиться,
А з під неї
Встане Україна.
(Шевченко „К. бзар“.)

За нами неволі нагайковий шлях!
Каземати влади трьох цар-богів —
жалібний зір гніту в селянських очах,
зітхання про волю в змаганнях рабів.

За нами так в'ється на долі хрестах
прав історичних на наш чернозем
зради — зневіри — повішений гад.
Не вистарчить слів, за мало поем
щоб ними віддати минулого жак!

І всі наші твори сучасности днів
це два контрасти:
дійсности і снів,
велич перемоги — і — нещадний крах.

В крутовороті гігантських подій,
на перехрестю торгових доріг —
щоб не встав з під гніту народ-чародій —
сікли Україну з голови до ніг. —

Так легко стає сучасним борцям
вдень перемоги, вночі боротьби,
коли згадають, що минуле щезло
а з ним кріпацькі, страшні рабо-сни...
І вся наша міць, вогонь всіх змагань
несуть нас динамо-дісельовим рухом —
— Нас на титанів родила земля, —
атом електрично сміється над духом.
Його — не хоче більш чета борців!
Хліб, хліб з чорнозему — без поту і крові —
духа — убиває зараз ритм машин
і тисячеверстий знак радіоіскровий.

Наша доба — кінець божих тайн!
Валиться до ґрунту „церква-домовина“
від вибухів бунту...
І Україну підніме машина
нової ери з каземат віків.
І тоді не стане по селах хрестів
з безглуздим малюнком жертви бого-сина!
І машиновий ритм із шахт Донбасу,
і тракторовий з чорнозему свист
не ту службу божу, не той акафіст
правити будуть на вільних полях.

О — я не блукаю в майбутнього снах, —
утопії мрій я рву на шматки
як віршів невдалих полуманий текст...
Я з днів сучасних виковую трест
не з фунтів і франків з долларом в союзі,
а той трест всесвітній,
концерн всемогутній
що в світці селянській і робочій блюзі!
Політекономія — це також поезія,
машина не знає кансон, ні сонет...

І я питаю: критики естети —
чому в своїх творах повинен поет
тікати від курсу, концерну, і тресту?

Чим краще кохання, сонце, ясні зорі
від гігантських шумів текстиль-синдікату?
Чим більш естетичні блакити прозорі
від Форда заводів—його фабрикату:
мільйона точно-розумних моторів?

Трести це квіти з левад наших днів...
Є трести Форда — і є наш — „Мах-трест“ —
і не квітом вишні пахне Україна —
не її знаком християнський хрест!

О, киньте, киньте це старе сміття
в забуття могилу, в смітник давних днів!

Я зробив екскурсію на трестову дачу...
Забув, що я пишу заклик ренесансу
і хотів заграє під ритм Тараса.
Та одно забув, що він був один —
і не та сьогодні України краса.

Нас вже не чарує Дніпро-етнограф...
Що таке пороги без електростанцій?
Що старенький Київ буде колись варт —
коли не забуде традицій міщанських?!

Що вся Україна без ритму динамо,
вже досити, доволі чумацьких волів —
нас кличе сирена фабричного ранку
на волю й триумфи майбутніх віків!

І не утопія — всесвітня комуна!
Був колись хутір, був, він дійсно був!
Ми його знаєм — піснь його забута,
нової ери зашумів бурун —
і буде, буде всесвітня комуна —
як колись наш хутір до жовтневих днів —

Москва 1925.

INDIAN CIVIL

THE INDIAN CIVIL SERVICE EXAMINATION
Held at the Indian Civil Service Examination Office, Delhi

1. The Indian Civil Service Examination is held annually for the purpose of recruiting officers for the Indian Civil Service.

2. The examination is held in two parts, the first part being the written examination and the second part being the oral examination.

3. The written examination is held in the month of June and the oral examination is held in the month of July.

4. The examination is held at the Indian Civil Service Examination Office, Delhi.

5. The examination is held for the purpose of recruiting officers for the Indian Civil Service.

6. The examination is held in two parts, the first part being the written examination and the second part being the oral examination.

7. The written examination is held in the month of June and the oral examination is held in the month of July.

8. The examination is held at the Indian Civil Service Examination Office, Delhi.

9. The examination is held for the purpose of recruiting officers for the Indian Civil Service.

10. The examination is held in two parts, the first part being the written examination and the second part being the oral examination.

11. The written examination is held in the month of June and the oral examination is held in the month of July.

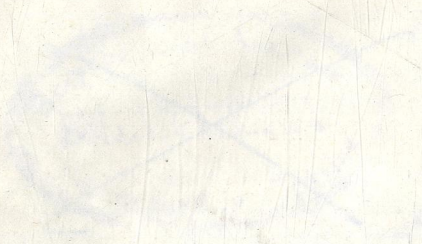
12. The examination is held at the Indian Civil Service Examination Office, Delhi.

13. The examination is held for the purpose of recruiting officers for the Indian Civil Service.

14. The examination is held in two parts, the first part being the written examination and the second part being the oral examination.

І на убог — сиротина жолуна!
Будь немале хутір, будь, як і йшло буз!
Ім'я його знаєш — атом, його забув,
Логом ори ашумів буря!
І буда, буда сиротина жолуна —
Ім'я немале хутір до жартівних днів —

Микола 1980

ВИДАННЯ „СіМ“-у.

Видавництво Союзу українських пролетарських і селянських письменників «Село і Місто».

- 1) **В. Гадзінський.** УССР (Україна), поема, Москва 1925 р. Стр. 38. Тираж 2000 пр. Ціна 50 коп.
 - 2) **А. Гарасевич.** До питання ліквідації неписьменности. Москва 1925 р. 24 стр. Тираж 4000 пр. Ціна 15 коп.
 - 3) **І. Дорожній.** Потяг Смерти — (поема) Москва, 1925 р. Стр. 32. Тираж 1000 пр. (друкується).
 - 4) **„СіМ“.** Альманах перший. Москва, 1925 р. Тираж 3000 пр. (друкується).
 - 5) **Т. Шевченко.** Повний збірник творів в двох томах, за редакцією Володимира Гадзінського та Костя Буревія. Перший том. 380 стор. Москва 1925 р. Тираж 45.000 пр. Ціна (передплата) за обидва томи 6 карб. Перший внесок 3 карб. 50 коп.
 - 6) **В. Гадзінський.** Айнштайн. Земля. Поеми з характеристикою А. Лейтеса. Москва 1925 р. Тираж 2000 пр., 64 стр. Ціна 60 коп.
 - 7) **Альбом. Тарас Шевченко як маляр.** 50 малюнків з передмовою Володимира Гадзінського. (Друкується). Ціна (передплата) 1 карб.
 - 8) **П. Бойко.** Чайка. Народні поезії. Москва 1925 р. Тираж 1500 пр. 40 ст. Ціна 60 коп.
 - 9) **В. Гадзінський.** Заклик Червоного Ренесансу. Москва 1925 р. Тираж 2000 пр. 22 ст. Ціна 50 коп.
 - 10) **Г. Коляда.** Вибрані вірши й поеми. Москва 1925 р. Тираж 5,000. 160 ст. Ціна 1 карб.
-

Адреса «СіМ-у»:

МОСКВА, вул. Огарева 14 №. Тел. 5-58-94.

Ціна 50 коп.

0,66
p.11

6874

1987

~~36.333.~~

9322.